

**College van Gedeputeerde Staten
statenbrief**

Aan Provinciale Staten
Statencommissie Milieu & Mobiliteit

DATUM	12-3-2021	NUMMER PS	2021MM27
DOMEIN	Mobiliteit	COMMISSIE	Milieu en Mobiliteit
STELLER	Dick Jonkers	TELEFOONNUMMER	06-46994704
NUMMER	821FE290	PORTEFEUILLEHOUDER	Schaddelee

Onderwerp Statenbrief:

Voortgangsrapportage 1 november 2020 t/m 31 december 2020 project Vernieuwde Regionale Tramlijn (VRT)

Voorgestelde behandeling:

Ter informatie

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting

Het project Vernieuwde Regionale Tramlijn (hierna: "VRT") bestaat uit vijf deelprojecten, die elk een afgebakende scope, eigen deelbudget en tijdspad hebben.

De bijgevoegde voortgangsrapportage geeft de actuele ontwikkeling weer tot peildatum 31 december 2020 van alle deelprojecten. Daarnaast wordt in deze statenbrief de actuele stand van zaken van het project gegeven. De belangrijkste ontwikkeling in het deelproject Ombouw SUNIJ-lijn is dat de exploitatie op het traject Nieuwegein Centrum – IJsselstein Zuid per 14 maart 2021 zal starten en hiermee de gehele SUNIJ-lijn weer in exploitatie is.

Inleiding

In december 2016 heeft u het besluit genomen om de bestaande tramlijn van Utrecht Jaarbeursplein naar Nieuwegein-Zuid/IJsselstein-Zuid (SUNIJ-lijn) geschikt te maken voor de nieuwe lagevloer-trams en groot onderhoud aan de infrastructuur uit te voeren op het zuidelijke deel van de SUNIJ-lijn. Daarmee wordt de SUNIJ-lijn geschikt gemaakt voor de koppeling met de Uithoflijn tot één doorgaand tramvervoersysteem zodat de reizigers uit IJsselstein en Nieuwegein zonder over te stappen naar Utrecht Science Park kunnen reizen en andersom. Hieruit is het programma Vernieuwde Regionale Tramlijn (VRT) ontstaan (zie 819A9D0B, d.d. 25 oktober 2016).

U wordt periodiek door middel van kwartaalrapportages geïnformeerd over de voortgang van het gehele project VRT. De laatste kwartaalrapportage betrof de periode tot en met oktober 2020 (zie 821C0D4D, d.d. 15 december 2020). Daarnaast is op 27 januari 2021 door u het statenvoorstel behandeld waarbij positief besloten is op gewijzigd inzetten van het verleend aanvullend krediet VRT en heeft u destijds ook een update gekregen van het project VRT. Met de bijgevoegde kwartaalrapportage rapporteren wij over de periode 1 november 2020 t/m 31 december 2020. In deze statenbrief geven wij daarnaast ook de actuele stand van zaken van het moment van schrijven.

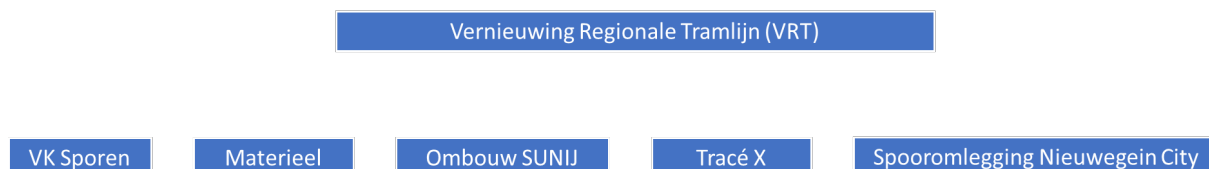
U bent de afgelopen periode ook herhaaldelijk geïnformeerd over de voortgang van het deelproject Ombouw SUNIJ-lijn. Dit betrof de opgetreden risico's van corona, baanstabieliteit, spleetbreedte en het niet tijdig verkrijgen

van de indienststellingsvergunning. Hiervoor verwijzen wij naar de statenbrieven van 14 april 2020 (docnr. 82010C49), 2 juni 2020 (docnr. 82010C4B), 1 september 2020 (docnr. 82158338), 29 september 2020 (docnr. 8217A6C5) en 27 oktober 2020 (docnr. 82199C5B).

Wij streven ernaar om u op deze manier op een zorgvuldige en transparante wijze mee te nemen in de voortgang van het project VRT.

Toelichting

Het project VRT bestaat uit vijf deelprojecten, die elk een afgebakende scope, eigen deelbudget en tijdsplan hebben:

In de bijgevoegde kwartaalrapportage kunt u lezen in welke mate de onderdelen van het project op koers liggen, wat de status is van risico's en randvoorwaardelijke zaken en hoe dit zich verhoudt tot de hoofdlijnenplanning. In deze statenbrief geven we hier een korte samenvatting van en geven we per deelproject de actuele stand van zaken.

Globale voortgang van het gehele project

Een belangrijke mijlpaal in het project is dat per 14 maart 2021 de gehele SUNIJ-lijn in exploitatie zal gaan en reizigers weer gebruik kunnen maken van de tram. Op basis van de lessons learned m.b.t. het aanvraagproces van de indienststellingsvergunning is de planning voor het deelproject Spooromlegging Nieuwegein City (voorheen bekend als Nieuwegein City) nogmaals getoetst en is de planning hierop aangepast. Ook wordt voor het deelproject Tracé X (ondergebracht bij het projectteam Vervoerkundige Koppeling plus (VK+)) de planning nader uitgewerkt. De verwachting is dat het deelproject Inkoop Materieel, met de levering en acceptatie van de laatste trams in maart 2021 afgerond kan worden. Hiermee wordt de focus verlegd op de deelprojecten VK+ en Spooromlegging Nieuwegein City.

Op 27 januari 2021 hebben de Provinciale Staten besloten om van het beschikbaar gestelde aanvullende krediet van € 20,9 miljoen (PS2020MM06), € 13,3 miljoen vrij te laten vallen, waar geen aanspraak op werd ter dekking van risico's baanstabieleit, spleetbreedte en corona. Hiernaast hebben de Provinciale Staten besloten dit krediet beschikbaar te stellen ten behoeve van het programma VRT ter dekking van het tekort van € 13,3 miljoen op VRT, onder meer ontstaan door de meerkosten als gevolg van de uitloop in de planning van de renovatie van de SUNIJ-lijn en aanvullende middelen voor de spooromlegging Nieuwegein City. Hiermee is voldoende krediet voor de verdere uitvoering van het project. Omdat de kwartaalrapportage als peildatum 31 december 2020 heeft, is deze informatie nog niet in de kwartaalrapportage verwerkt. In de eerstvolgende kwartaalrapportage (betreffende de periode 1 januari 2021 t/m 31 maart 2021), zal dit worden bijgewerkt.

VK-sporen

Het deelproject VK-sporen betreft de aanleg van tijdelijk extra sporen bij de remise voor het kunnen stallen van de oude en de nieuwe tramvloot. Dit deelproject is binnen de planning reeds technisch en financieel afgerond.

Inkoop materieel

Dit deelproject betreft de inkoop van 22 trams van 41 meter lengte met lage vloeren. Deze trams kunnen dan gekoppeld worden met trams die gebruikt worden op de Uithoflijn (met een lengte van 33 meter). Uiteindelijk kan dan, als de exploitatie van SUNIJ-lijn en de Uithoflijn aan elkaar gekoppeld zijn, met de gekoppelde trams van 75 meter gereden worden.

De opdracht voor de levering van de nieuwe trams is gegund aan tramfabrikant CAF uit Spanje. Als gevolg van de fabriekssluiting door het coronavirus, is medio 2020 een aangepast aanleverschema van de trams gemaakt. Van de 22 trams zijn inmiddels 21 trams geleverd en geaccepteerd. De laatste tram zal in maart 2021 geleverd worden.

Voorts zijn er op alle perrons van de SUNIJ-lijn afneembare en opvouwbaar rolstoelplanken aangebracht in afsluitbare ruimtes achter een prullenbak. Op deze wijze kunnen rolstoelgebruikers en scootmobielgebruikers op alle perrons op de SUNIJ-lijn toegang krijgen tot de tram via de voorste deur. De trambestuurder zal op verzoek deze rolstoelplank voor ze neerleggen. Deze rolstoelplanken zijn al getest en goedgekeurd door de betrokken partijen (o.a. ROCOV). Met ROCOV is ook geïnventariseerd hoe de communicatie hieromtrent het beste ingericht kan worden zodat de doelgroep goed op de hoogte wordt gebracht van de aanwezigheid en gebruik van de rolstoelplanken. Tevens zijn deze rolstoelplanken ook op de Uithoflijn gemonteerd. Met deze oplossing en in samenwerking met ROCOV is een doelmatige oplossing gevonden waarmee de toegankelijkheid van de trams voor minder validen is geborgd.

Ombouw SUNIJ-lijn

De ombouw SUNIJ-lijn betreft het geschikt maken van de bestaande tramlijn van Utrecht CS naar Nieuwegein Zuid/IJsselstein Zuid voor de nieuwe lagevloer-trams. Op 3 januari is de exploitatie op het traject Utrecht CS – Nieuwegein Zuid gestart. Op 14 maart 2021 zal ook de exploitatie op het traject Nieuwegein Centrum – IJsselstein Zuid starten en kunnen reizigers weer gebruik maken van de gehele SUNIJ-lijn.

In december is de vereiste indienststellingsvergunning voor het traject Utrecht CS – Nieuwegein Zuid verkregen, waarna op 3 januari de exploitatie op dit traject is gestart. Inmiddels is ook de indienststellingsvergunning voor het traject Nieuwegein Centrum – IJsselstein Zuid verkregen en kan de exploitatie op dit traject op 14 maart 2021 starten conform de oorspronkelijke dienstregeling.

Nu de tram in exploitatie is worden eventuele niet veiligheidskritische restpunten afgerond en waar nodig de instellingen van seinen en VRI's gemonitord en geoptimaliseerd. De focus voor het projectteam voor het komende half jaar is nu de financiële afronding van het deelproject met contractpartijen, de overdracht van de technische gegevens aan de beheerder, etc.

Hoewel de trams grotendeels naar tevredenheid functioneren, wordt het trambedrijf de laatste weken geconfronteerd met het fenomeen platte kanten. Dit wil zeggen, dat de slijtage aan de wielen heel hard gaat op een bepaald punt waardoor het wiel niet meer rond is. Door de kou is de hechting tussen de infra en de tram extreem laag, waardoor het slijgedrag en dus platte kanten ontstaan. Hierdoor krijgt een rijdende tram een bonkend geluid. Dit leidt tot geluidsoverlast. Inmiddels zijn er diverse maatregelen getroffen om de overlast te beperken. Er wordt o.a. 24 uur per dag gewerkt in de werkplaats om de wielen bij te draaien van de betreffende trams zodat de platte kanten worden weggewerkt. Dit werk wordt voor een gedeelte ook uitbesteed om sneller de trams weer in te kunnen inzetten. Ook heeft de leverancier analyses uitgevoerd en er wordt binnen een paar weken een software modificatie uitgerold om de schuurstrategie (moment van zandstrooien) van de tram te optimaliseren. Daarnaast wordt met regelmaat de infra geborsteld waardoor deze stroever wordt.

Tracé X

Dit deelproject betreft het realiseren van de exploitatieve koppeling tussen de Uithoflijn en de SUNIJ-lijn, zodat één regionale tramlijn ontstaat van Utrecht Science Park tot aan IJsselstein-Zuid en Nieuwegein-Zuid. Omdat er in het gebied rond Utrecht Centraal Station meer speelt, bijvoorbeeld de herinrichting van Lombokplein, de ontwikkeling van het Smakkelaarspark inclusief een overkluizing over de trambaan en een nieuwe route voor de taxi's, is besloten om een apart projectteam in te richten dat de vervoerkundige koppeling gaat realiseren in samenhang met alle andere ontwikkelingen rond Utrecht Centraal Station. Dit projectteam opereert onder de naam VK+ (Vervoerkundige koppeling plus).

Het projectteam VK+ trekt samen met de gemeente Utrecht op om een aantal randvoorwaardelijke projecten te plannen in 2021. De doorkoppeling is afhankelijk van een aantal gemeentelijke deelprojecten in het stationsgebied voordat een 75m lange tram kan worden ingezet. De werkzaamheden zijn vooral rondom de tramhalte Jaarsbeursplein, maar ook heldere afspraken met de taxibranchen in Utrecht zijn nodig. Een variantenstudie is begin 2021 in concept opgeleverd en hierbij is gekeken naar de doorstroming van alle verkeersdeelnemers en de veiligheidsaspecten. Het projectteam onderzoekt welke fysieke maatregelen er allemaal nodig zijn voor de veiligheidsbewijsvoering die uiteindelijk door de inspectie (ILT) zal worden beoordeeld. Een indienststellingsvergunning is nodig voor de start van het proefbedrijf. Tijdens het proefbedrijf worden de trambestuurders getraind om dit lastige stukje trambaan veilig te berijden met passagiers. Op basis van de samenhangende gemeentelijke projecten rondom Utrecht CS, de beschikbaarheid van alle CAF-voertuigen en het deelproject Spooromlegging Nieuwegein City is een start van de exploitatie pas mogelijk in Q2 2022, dat is een reële haalbare planning.

Spooromlegging Nieuwegein City

De gemeente Nieuwegein werkt al geruime tijd aan herontwikkeling van de binnenstad (genaamd Nieuwegein City, onderdeel van het Gebiedsprogramma City Nieuwegein West). Zo ook aan de westkant van Nieuwegein City waar het huidige OV-knooppunt ligt: de tramhalte Nieuwegein Stadscentrum en het huidige busstation. Om de herontwikkeling van het OV-knooppunt mogelijk te maken, is tussen de gemeente Nieuwegein en de provincie Utrecht overeengekomen om hier samen aan te werken. Hiervoor is in 2019 een Samenwerkingsovereenkomst gesloten (SOK 2019). Inzet is de realisatie van een hoogwaardig OV-knooppunt teneinde het gebruik van OV en fiets te intensiveren en een aantrekkelijke en toekomstbestendige stedelijke ontwikkeling van Nieuwegein City West (groter dan het stationsgebied) mogelijk te maken. Hiervoor wordt o.a. ingezet op het verleggen van het tramtracé, het realiseren van een nieuwe tramhalte en het verplaatsen en uitbreiden van het busstation naar een locatie direct gekoppeld aan de tramhalte. Om spraakverwarring te voorkomen wordt het deelproject van VRT als “Spooromlegging Nieuwegein City” geduid.

Voor Spooromlegging Nieuwegein City is inmiddels de aanbesteding begonnen voor de realisatiewerkzaamheden. Deze zullen in Q2 2022 plaats gaan vinden. In de huidige planning zijn de leerpunten en ervaringen op de SUNIJ-lijn en Uithoflijn verwerkt. Dit uit zich onder andere in een verdere concretiseringslag van de SOK 2019. Deze Samenwerkingsovereenkomst 2021 (SOK 2021) zal de komende periode vastgesteld en getekend worden. Op basis hiervan wordt rekening gehouden met een buitendienststelling van 18 weken. In deze periode worden de realisatiewerkzaamheden uitgevoerd en vindt het test- en proefbedrijf plaats waarna een indienststellingsvergunning verkregen wordt. Opgave voor het projectteam en uitdaging voor de opdrachtnemer is de werkzaamheden in de buitendienststellingsperiode waar mogelijk te optimaliseren zodat de periode zoveel mogelijk wordt verkort en de hinder voor de reiziger beperkt.

Stakeholdersbelang

Met de indienststelling van het traject Nieuwegein City – IJsselstein Zuid kunnen reizigers weer van Utrecht CS naar Nieuwegein Zuid en IJsselstein Zuid gebruik maken van de tram. Om nieuwe en oude passagiers weer te verwelkomen in de tram wordt een periode van twee weken gratis vervoer aangeboden. Deze actie wordt uitgevoerd zodra het, gezien het coronavirus, passend en verantwoord is om het gebruik van OV te stimuleren. Voor ondernemers zijn een aantal voorlichtingssessies gehouden en is uitleg gegeven over het indienen van een planschadeclaim ingeval zij vinden dat zij door de vertraging van de indienststelling schade geleden hebben. In samenwerking met de Gemeente Nieuwegein is geïnvesteerd in de aankleding en markering van de looproutes van de tijdelijke tramhalte naar de winkels van City Plaza.

Financiële consequenties

Het totaalbudget van het project VRT bedraagt € 186,1 miljoen. Op 27 januari 2021 is door u besloten om € 13,3 miljoen van het aanvullend krediet dat onder andere t.b.v. corona, baanstabieleit en spleetbreedte was gereserveerd - waar geen aanspraak meer op wordt gemaakt - vrij te laten vallen. Daarnaast is besloten een krediet van € 13,3 miljoen beschikbaar te stellen ten behoeve van het programma VRT ter dekking van het tekort van € 13,3 miljoen op VRT. Daarbij blijft € 1,2 miljoen beschikbaar als risicoreservering voor onder andere corona, baanstabieleit en spleetbreedte. Het ontstane tekort is hiermee gedekt met de vrijgevallen middelen.

Vervolprocedure / voortgang

Een afschrift van deze statenbrief zal aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten ter informatie worden aangeboden. De eerstvolgende kwartaalrapportage omvat de periode 1 januari 2021 t/m 31 maart 2021.

Bijlagen

1. Kwartaalrapportage Vernieuwing Regionale Tramlijn (VRT) 1 november t/m 31 december 2020

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen